

חוזר מפמ"ר אומנות חזותית תשפ"ד

מנהליות מחוזות, מנהליות בתי ספר, מורות ומורים יקרים,

אני מתרגשת ושמחה מאוד לפתוח אתכם את שנת הלימודים החדשה תשפ"ד כמפמ"ר אומנות חזותית. זכות גדולה נפלה בחלקי להוביל את לימודי האומנות בכל הארץ, בכל הגילאים- מהגיל הרך ועד לכיתה יב', בכל החברות והמגזרים. אני רואה בכך שליחות אמיתית ומקווה להמשיך, להעצים ולפתח את קיומם בכל מקום ומרחב.

זכות גדולה נפלה בחלקנו ללמד אומנות את תלמידנו- דור ההמשך והתקווה של כולנו-ולעודד לחיים מלאים, עשירים ולשיח ביקורתי מכבד, פתוח וסובלני שאין כמו האומנות להיות לו למצע. העיסוק באומנות מאפשר חיבור משולש- בין הרגשי לשכלי, בין האישי לחברתי בין העיוני למעשי. העיסוק באומנות הוא מצע הומניסטי ערכי ואקטיביסטי להיות האדם וככזה יש בו בכדי לבנות חוסן אישי, חברתי וקהילתי.

האומנות בבסיסה כשפה לא מילולית מאפשרת חיבור בין דומים ושונים ומעודדת אכפתיות ומעורבות. היא מאפשרת לנו לומר את שעל ליבנו וגם למתוח את קצוות עצמינו, להתגמש ולהתבונן בעולמם של מי שאינם אנחנו ואינם תמיד שותפים לעמדותינו. האומנות מאפשרת שוויון הזדמנויות, מיצוי פוטנציאל אישי ושיתופיות. היא מפתחת זהות ותכלית אישית ואותנטית שיכולה לשמש כמצפן במציאות חיינו המשתנה.

השנה שלפנינו גדושה בתכניות ואירועים חדשים ובראשם היכרות עם תכנית הלימודים החדשה בתולדות האומנות שנכתבה עבור תלמידי מגמות האומנות בתיכונים בהובלתה של ד"ר סיגל ברקאי מנהלת אגף אומנויות ובשיתוף צוות כותבות וכותבים העוסק בחינוך לאומנות ובאומנות בהם מורים לאומנות, חוקרים, מרצים, יוצרים ואוצרים .

התכנית החדשה מבוססת על מודלים תיאורטיים ופרקטיקות הוראה חדשניים שפותחו ברחבי העולם והיא מבקשת לייצר חיבורים תדירים ושווי ערך בין הוראת האומנות העיונית להוראת האומנות המעשית. התכנית בנויה על חמישה עקרונות יסוד חדשים והם:

- חשיבות ההיכרות עם ציר הזמן של האומנות המערבית. (בשנת הלימודים תשפ"ד תתאפשר למידה אקדמית של 1 יח"ל עיוני במסגרת קורס אוניברסיטאי כחלק מלימוד ציר הזמן הקנוני. עדכונים בהמשך.)
- חשיבות ההיכרות עם יצירות מופת לא מערביות ומערביות ולמידה מתוך השוואה.
- חשיבות ההיכרות עם האומנות הישראלית והמקומית ובכלל זה האומנות העכשווית.
- ביסוסו של מהלך ארטיביסטי בקהילה הן ברמה התיאורטית והן ברמה של יציאה לפעולה.
- שילוב החקר וה"גם וגם" עיוני-מעשי בכל רמות הלמידה, היצירה וההערכה.

בנוסף לתכנית זו תצא לאור בקרוב גם תכנית לימודים חדשה לחטיבות הביניים ובבסיסה החזון שלנו ליצירת מערך שש-שנתי של מגמות אומנות כאשר ההוראה והלימוד בחטיבת הביניים תהווה את בסיס הידע וההכנה לקראת לימודי ההתמחות באומנות בתיכונים.

בהזדמנות זו אני רוצה להזמין את תכנית הלימודים פורצת הדרך שקיימת עבור תלמידי האומנות בבתי הספר היסודיים (קישור).

בכל תכניות הלימודים נשמר העיקרון של חופש הבחירה של המורה ביצירות האומנות זאת על מנת לייצר הוראה המבוססת על אותנטיות, רלוונטיות, עדכניות וחקר אישי. באופן זה מהווה קורפוס היצירות שתבחרו ללמד שיקוף של הזהות המקצועית והערכית שלכם כמורים לאומנות.

בנוסף לאלו נחנך בקרוב ערוצי שיתוף יצירתיים באינסטגרם ובטיקטוק הכנו עבורכם מגוון רחב ועשיר של השתלמויות מקוונות, השתלמויות היברידיות ומפגשי העשרה פנים אל פנים ונשמח מאוד לפגוש אתכם בכל הזירות הללו. כאן המקום להזמין אתכם לקחת חלק במגוון קהילות מורים לומדות שמהוות אפיק השתתפותי מעשיר, תומך ומלמד שמקנה גם הוא גמול השתלמות.

כמיטב המסורת של החינוך לאומנות חזותית בארץ נמשיך לקיים תערוכות מחוזיות וארציות ולהשתתף בתערוכות בינלאומיות במקומות שונים בעולם. אני מזמינה אתכם להיות בקשר ולהיענות לקולות הקוראים סביב התערוכות השונות. ההשתתפות בתערוכות אלה מעצימה את כל המשתתפים - תלמידים, צוות מורי האומנות, ביה"ס כולו והקהילה המקומית.

צוות ההדרכה הארצי ובמחוזות זמין עבורכם לכל שאלה ונמצא על מנת לתמוך בכם בכל עניין ולהפוך את ההוראה שלכם להוראה מעולה, עדכנית ומותאמת עבורכם.

לסיום ובנימה אישית - אני מבקשת להודות לד"ר סיגל ברקאי מנהלת אגף אומנויות, ששימשה ב-12 השנים האחרונות כמפמ"ר אומנות והובילה, פיתחה וקידמה את לימודי האומנות באופן פורץ דרך, עוצמתי, יצירתי, מקצועי וחדשני. סיגל הפכה את לימודי האומנות החזותית למקצוע הגדול והמוביל בארץ מבין כל תחומי האומנויות הנלמדים וקידמה שיתופי פעולה בינתחומיים וחיבורים ייחודיים והדוקים בין כל סוכני האומנות בארץ סביב החינוך לאומנות. זכיתי למנטורית בעלת ידע עצום ורחב במגוון גדול כל כך של תחומים שתקצר היריעה מלפרט.

אני מאחלת לכולנו שנה פורייה, רגועה ומאפשרת הרחבת אופקים, יצירתיות ומציאות,

באהבה רבה,
שרון שפלן לזר
מפמ"ר אומנות חזותית.

העתקים:

ד"ר טלי יניב - יו"ר המזכירות הפדגוגית

יובל אוליבסטון - סגן יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהל אגף א' לפיתוח פדגוגי

אינה זלצמן - סמנכ"לית בכירה ומנהלת המנהל הפדגוגי

אלה מוזס - מ"מ מנהלת אגף א' – חינוך על יסודי

מנהלי המחוזות

מר דוד גל- מנהל מרכז הבחינות

ד"ר סיגל ברקאי, מנהלת אגף א' אמנויות

תוכן העיניינים:

עמ 5	1. הודעות כלליות- דבר המנכ"ל -
עמ 6	2. הודעות כלליות- המזכירות הפדגוגית, מכרז גפן
עמ 7	3. דבר מנהלת אגף אומנויות
עמ 9	4. יעדי הפיקוח על האומנות החזותית
עמ 12	5. תקצוב מגמות
עמ 12	6. בחינת הבגרות
עמ 15	7. עבודת גמר
עמ 16	8. ימי עיון, כנסים השתלמויות ופרוייקטים מיוחדים
עמ 19	9. חונכי סטאז'
עמ 21	10. המפמ"ר וצוות ההדרכה
עמ 23	11. פרטי התקשרות- המרחב הפדגוגי

הודעות כלליות דבר המנכ"ל

יציבות גמישות צמיחה קישור למסמר

"מאסטרטגיה לפרקטיקה - יציבות, גמישות וצמיחה" הוא שמה של תכנית העבודה השנתית שפרסם משרד החינוך. התכנית כוללת חמש מטרות, מהן נגזרים יעדים. המטרות הן **חיזוק ההון האנושי, למידה רלוונטית, שיפור תחושת המוגנות, קידום היעילות והאפקטיביות. ושוויון הזדמנויות**, ממנו נובע גם

הנושא השנתי: מיצוי ומצוינות.

"הבחירה בנושא זה מעבירה לכל תלמיד ותלמיד במערכת החינוך את המסר להשקיע, להתאמץ ולעודד את התלמידים לפעול מתוך הנעה פנימית וטבעית המקדמת אותם ומובילה להצלחה ולצמיחה", נכתב בהודעה הרשמית על הנושא השנתי. **"המצוינות תאפשר לכל תלמיד ותלמיד להתחרות במקורות הכוח שלהם, למצות את הפוטנציאל הטמון בהם ולקדם את תחומי העניין שלהם".** במסגרת התוכנית האסטרטגית לשנת תשפ"ד קבענו חמש מטרות מרכזיות שיבואו לביטוי במימושם של עשרות יעדים, בראשם **חיזוק הפריפריה** – באמצעות תוכניות ותקציבים לצמצום פערים לימודיים בשפת האם בקרב דוברי עברית ובקרב דוברי ערבית וחיזוק ידע השפה, בהיותה הכלי החשוב ביותר לניידות חברתית מתוך מטרה לקדם שוויון הזדמנויות לכל ילדי ישראל; **מתן מענה ייחודי לתלמידים המצטיינים** – גם באמצעות לימודים אקדמיים כבר בשנות התיכון, לימודים שיזכו אותם במזכה (קרדיט) ללימודי תואר אקדמי בהמשך. **הצבת בתי הספר ומערכת החינוך כמובילים במהפכת הטכנולוגיה והבינה המלאכותית בבתי הספר** – באמצעות הרחבת הידע של המורים על הכלים הללו, התאמת תוכניות הלימוד ואמצעי הלימוד לשימוש בהם ובפיתוח כלים לשילוב בינה מלאכותית בקידום תהליכי למידה הוראה והערכה. כך, המורים שלנו יהיו נושאי הדגל במהפכה ויובילו את חינוך העתיד. כמובן, כדי שכל אלה יתממשו, קבענו כאחת המטרות גם הפניה של משאבים **לחיזוק מעמדו של המורה** מצד אחד, ולקידום הלכידות החברתית והתקשורת המכבדת **ולצמצום האלימות ותופעות החרם** במערכת החינוך בקרב התלמידים מצד שני. התוכנית האסטרטגית שתצא לדרך בראשית תשפ"ד היא בשורה של ממש למשרד החינוך ולאנשי החינוך. היא מציגה התבוננות רחבה על המערכת, רואה את מכלול הגורמים הפועלים בתוכה והמשפיעים עליה, ומתווה דרך ברורה לכלל המערכת, אך גם מאפשרת **גמישות והתאמות פרטניות לבתי ספר, למחוזות ולערים שיחפצו בכך**. בתוכנית זו יש גם פן נוסף – **ביקורת ובקרה**. היא מחייבת אותנו לבדוק את עצמנו, לברר מה עובד ומה לא עובד ב"זמן אמת", כדי שנוכל להגיב במהירות ולאפשר תיקון של כשלים או אי-הצלחות. רק בהתבוננות אמיצה וכנה, המאפשרת גם ביקורת, גמישות ופתיחות לשינויים, אפשר להגיע למצוינות. אני מאחל לכולנו הצלחה רבה בשנה הבאה, הצלחתנו היא הצלחת כל תלמידי ישראל, אזרחיה הבוגרים לעתיד.

הודעות כלליות המזכירות הפדגוגית

תפיסת הלמידה המתחדשת (מתוך פיתוח המיומנויות ב"תפיסת הלמידה המתחדשת")

מטרת החינוך בישראל לטפח לומד בעל ידע, מיומנויות וערכים שיאפשרו לו להתפתח לאדם משכיל, למצות יכולותיו ולתרום לחברה. תפיסת הלמידה המתחדשת 2030 מגדירה את מטרות הלמידה במערכת החינוך.

הוגדרו שלוש-עשרה מיומנויות הנחלקות לארבעה אשכולות: חשיבה, רגשי, חברתי וגופני.

- מיומנויות החשיבה: אוריינות שפה, אוריינות מתמטית, אוריינות מדעית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות מידע ואוריינות דיגיטלית.
- מיומנויות רגשיות: מודעות עצמית והכוונה עצמית הכוללות מסוגלות עצמית.
- מיומנויות חברתיות: מודעות חברתית והתנהלות חברתית הכוללות עבודת צוות.
- מיומנויות נוספות: אוריינות גלובלית ואוריינות גופנית-בריאותית.

בתחום האומנות החזותית נדגיש את המיומנויות הבאות:

- מיומנויות קוגניטיביות, מיומנויות ביצוע דיסציפלינריות, מיומנויות רגשיות וחברתיות כמו:
- חשיבה יצירתית
 - חשיבה ביקורתית
 - אוריינות לשונית: ידע, הבנה והפקה של טקסטים דבורים וכתובים (למידה של מאמר ו/או תיאוריה פרשנית).
 - אוריינות מידע: חשיבה מסדר גבוה- פרשנות, יצירת הקשרים בין נושאים, תחומים, רעיונות, השוואה
 - הבניית תהליכי חקר ותהליכי יצירה ושימוש במקורות מידע והשראה
 - מיומנויות ביצוע (בתחום הסדנה וחקר אוצרות: עיצוב חלל תערוכה, ציור, רישום, פיסול, צילום, הדפס, וידאו ארט, עריכה דיגיטלית ועוד)
 - אוריינות דיגיטלית: להתמצא, להשתמש ולייצר תוכן דיגיטלי
 - עבודת צוות ושיתופיות
 - מודעות עצמית וחשיבה רפלקטיבית

- מודעות חברתית ומדעות גלובלית: היכולת לזהות ולהעריך השקפות עולם מחברות ותרבויות שונות.

מכרז גפן

תכנית הגפן – גמישות ניהולית פדגוגית. בית הספר, מקבל מעתה משאבים בסלים שונים לטובת העשייה החינוכית – לימודית בבית ספרו, ויכול להתאים את הדגשים, הצטיידות בית ספרית ואת התכניות אותם יפעיל, לאוכלוסיית התלמידים והמורים ולקהילה בהם הם פועלים.

אנו נסייע בתהליכי ההוראה הלמידה והערכה אותם אתם מפעילים, תוך התאמה למסגרות החדשות. הפיתוח המקצועי וקהילות המורים ימשיכו לתת מענה פדגוגי למורים ולתמוך בהם. ביחד נבין את האתגרים וננסה למצוא להם פתרונות לשנה הקרובה בפרט, ולשנים הבאות בכלל.

דבר מנהלת אגף אמנויות

חוויות הלמידה באמנויות ממלאות תפקיד חיוני בפיתוח היכולות האנושיות של תלמידינו. יכולות אלו מוכרות יותר ויותר ככישורי ליבה, כחלק מחינוך איכותי ומלא של המאה ה-21 הכולל למידה מרובדת של אומנויות.

"שילוב האמנויות בחינוך תורם תרומה משמעותית לפיתוח ידע, מיומנויות וכישרונות במאה ה-21. באמצעות פיתוח חשיבה ביקורתית, יצירתיות, דמיון וחדשנות האמנויות מציעות דרך רבת עוצמה ליצירת סביבת למידה חדשה התואמת את הדרישות האינטלקטואליות וההבטיות של המאה ה-21." [The](#)

[Kennedy Center, Arts Integration and 21st Century Skills](#)

בתכנית העבודה החדשה של מערכת החינוך לשנת תשפ"ד מופיעים 3 מרכיבים: יציבות, גמישות וצמיחה. בתכנית זו מופיעים יעדים רבים שנמצאים באופן מובנה בחינוך לאומנויות, ולנו המורים והאחרים לחינוך זה במערכת החינוך נותר רק לחזק ולהעצים את הדרך הזו באופנים המגוונים שמציעות לנו האומנויות. באם מדובר על קידום אוריינות ולמידה דיגיטלית, על קידום למידה רגשית וחברתית, על הערכה אישית-ערכית של דמות הבוגר, או על חיזוק מצוינות אישית ולמידה עצמאית, בכל אלו יש לאומנויות תרומה משמעותית וידע ייחודי הן בתהליך והן בביצוע.

השנה שחלפה הביאה עמה טלטלות ואתגרים מרובים, כולנו עדיין מנסים להתמודד עם דור תלמידים ומורים שחווה את הקורונה וידע חסכים רבים ברמות הרגשית, הלימודית והחברתית. אירועים חברתיים ופוליטיים שונים אילצו כל אחד ואחת מאתנו להתמודד עם הנעשה גם ברמה החינוכית-ערכית. בתוך כל אלה, אגף האומנויות האהוב שלנו חווה צמיחה והתפתחויות חיוביות רבות. בכל אחד מחמשת תחומי האומנויות התקיימו אירועי תלמידים ומורים רבים שאופיינו באיכות הביצוע, בארגון המופתי, במצוינות התלמידים והמורים, בעניין ובחוויה שעוררו ובפיתוח החדשני שלהם. **פסטיבל "נוכחות"** שיצא לאור לראשונה בשנת תשפ"ג הפגיש תלמידים מכל חמשת האומנויות יחד בסביבה מוזיאונית ואסתטית מקסימה לשלושה ימים של חוויות, שיתוף יצירתי ומפגשים עם אומניות ואומנים מעוררי השראה. מהלך זה יהפוך למסורת אגפית שתקדם אותנו יחד כאגף במהלך השנים הקרובות. כמו כן, התקיימו השנה שני מפגשי תלמידים משמעותיים לתלמידי אומנויות בחברה הערבית, בגלריה לאומנות באום אל פחם ובמוזיאון חיפה לאומנות. האירועים הללו שמו את לימודי האומנויות, את מיצוי הכישרונות ואת המצוינות האישית והקבוצתית במרכז השיח והבמה. כל התוצרים הללו הם פירות עבודה קשה ומאומצת של מטה ושטח גם יחד. שמחנו לראות שאצלנו באומנויות לא נוצר פער או שבר בין מטה, מחוז ובית ספר. הקשר עם המפמ"רים הינו חם ופורה והעשייה נעשית מתוך הכרה משותפת ואהבה הדדית לאומנויות בכלל ולאנשים שעושים אותן בפרט.

בפרוש שנת הלימודים תשפ"ד עומדות בפנינו משימות גדולות ונצורות, ואנו משנסים מותניים לקראתן. על קצה המזלג נאמר שיש בכוונתנו לחשוף את האומנויות לתלמידים מקבוצות חברתיות מגוונות, ובכל שכבות הגיל: בחינוך המיוחד, למחוננים ומצטיינים, לתלמידים שיכולים להצליח כבר בתיכון בלימוד אקדמי ולחברות שסבלו מחסך לימודי בתחומים שלנו כגון החברה החרדית והערבית. אני מאחלת לכולנו שנה שתביא בכנפיה עשייה מלאה סיפוק וחדוות יצירה, שיתוף פעולה, שיח שוויוני ודיאלוג רציף.

באהבה, ד"ר סיגל ברקאי, מנהלת אגף אומנויות

יעדי הפיקוח על האומנות החזותית

יעדי הפיקוח על האומנות החזותית יגלמו בתוכם בכל התכניות ובכל הגילאים את הנושא השנתי "מיצוי ומצויינות" וכן יקדמו את הקריאה לקידום אקלים מייטבי ומניעת חרם.

ביסודי – המרחב הפדגוגי אומנות חזותית לכל שכבות הגיל עלה לרשת ונמצא בשימוש נרחב של המורים, עומד לרשותכם בקישור זה:

https://pop.education.gov.il/tchumey_daat/visual-art/

נוספו יחידות חדשות באומנות חזותית לכונרת ויש לנו מידע על כך שמורים רבים בחרו להשתלם בדרך זו השנה.

בשנת תשפ"ג החלה להיכתב **תכנית חדשה בנושא אומנות ושינוי אקלים** לכל שכבות הגיל, מיסודי ועד תיכון.

הנושאים בהם תעסוק התכנית ביסודי הם:

שכבת הגיל	תכני הלימוד
א	היכרות עם דגמים אסתטיים מעוררי השראה בטבע יצירה באמצעות חומרי טבע ויצירת דגם חוזר מחומרים טבעיים. (5 שיעורים)
ב	ייצור ושימוש באומנות בצבעים מחומרים טבעיים (יצירה של עולם יפה ולא מזוהם) (5 שיעורים)
ג	שיח על דילמות של שימור ופיתוח , יצירת דגם לעולם מדומיין מקיים. (5 שיעורים)
ד	הכרות עם מינים ביולוגיים מעוררי השראה - פיסול ומיצבים (5 שיעורים)
ה	מים - יצירה עם חומרים נוזליים ומוצקים, ציור/צילום של מפגעים אקולוגיים הקשורים במים (5 שיעורים)

I	דיון בהמצאות משפרות עתיד יצירת קולאז'ים ורישומים על פי צילומים מהרשת של פיתוחים טכנולוגיים מקיימים. הכרת אומנים. ו.שעוסקים בסביבה (5 שיעורים)
---	---

בחט"ב – כתיבת תכנית לימודים החדשה לחטיבות הביניים כמעט הסתיימה והיא תעבור השנה לשלב העריכה והאישורים, בתקווה שעד סוף שנת תשפ"ד תהיה לנו תכנית מוכנה שתצא לדרך בשנת תשפ"ה. ישיבות ועדת הכתיבה התקיימו לאורך שנת הלימודים תשפ"ב ותשפ"ג בשיתוף מורים לאומנות ומומחים מתחומי האומנות החזותית בזירות השונות: אקדמיה, מחקר ויצירה. מורים ומורות המעוניינים להשתתף בישיבות ולהצטרף לקבוצת מיקוד שתיתן משוב על התכנית ותערוך התנסות עם תלמידים על פיה מוזמנים לכתוב אלי [למייל](#) ולצרף פרטים – שם, מייל, טלפון, בית ספר ועיר.

בשנת תשפ"ג המשכנו לפתח יחידות הוראה בינתחומיות המשלבות בין אמנות לתחומי הדעת הנלמדים בכיתות ז'-ט'. הן נמצאות לשימושכם במרחב הפדגוגי. כולנו תקווה שכמורים לאמנות תקדמו את הידע הזה בתוך בתי הספר.

קול קורא לחטיבת הביניים לקידום לימודי האומנויות בגישה אישית-ערכית

בקץ תשפ"ג יצא קול קורא לתקצוב חטיבות ביניים רשמיות עצמאיות (כיתות ז'-ט' בלבד) או חטיבות ביניים רשמיות צמודות בתוך בית ספר שש שנתי. הבקשות יידונו בהתאם למפורט במסמך הקריטריונים, לרבות הסעיפים בנוגע לתנאי הסף ומנגנון החלוקה.

גם בחטיבת הביניים המרחב הפדגוגי אומנות חזותית עלה לרשת ועומד לרשותכם בקישור זה:

https://pop.education.gov.il/tchumey_daat/visual-art/

התכנית לחינוך אקלימי הותאמה גם לחטיבות הביניים ובאומנות יש ללמד אותה על פי כותרת הגג הבאות:

שכבת הגיל	תכני הלימוד
ז	מגוון המינים/ שיח על תרבויות - כיצד כל תרבות מחוברת לסביבה, לאקלים, לגיאוגרפיה ולאדמה שלה – ובאיזה אופן הדבר מתבטא באמנות. דיון בהמצאות משפרות עתיד/ יצירת קולאז'ים ורישומים על פי צילומים

	מהרשת של פיתוחים טכנולוגיים מקיימים/ הכרת אומנים.ות שעוסקים בסביבה (5 שיעורים)
ח	יציאה לטבע - יצירה קבוצתית/ הכרות עם אמנים שפועלים כ"אמנות מתקנת" או כ"אמנות אקולוגית" או אמנות ירוקה / (5 שיעורים)
ט	אמנות מבוססת קהילה – אמנות המשלבת בין הסביבה האנושית המקומית לסביבה הטבעית / הכרת אומנים.ות שעוסקים בסביבה /דיוני דילמה על איכות הסביבה, קיימות וחינוך אקלימי סביב יצירות אמנות (5 שיעורים)

בחט"ע - כתיבת תכנית לימודים החדשה לתיכון הסתיימה והיא עוברת בימים אלו את שלבי האישור

הסופיים בתקווה שנוכל להתחיל ללמדה החל משנה זו.

השקת התכנית תלווה במגוון רחב של חומרי הוראה חדשים, מפגשי הדרכה יעודיים והשתלמויות להטמעת התכנית ויצירת מהלך הוראה ולמידה חדש, רלוונטי, אותנטי ויצירתי. בהמשך לכתיבת התכנית החדשה אנו עמלים בימים אלו על תכנון בגרות חדשה ממוחשבת שתאפשר הרחבתם של דרכי ההערכה ויצירת בחינה דינאמית, בעלת ייצוגי מדיה עשירים בהם התבוננות בוידאו-ארט ופרפורמנס, ביקור בתערוכה וירטואלית ועוד.

התכנון הוא שבחינת הבגרות החדשה תתקיים בעוד שלוש שנים ועד אז (בשנים תשפ"ד, תשפ"ה) בחינת הבגרות תתקיים כפי שהייתה עד כה - במתכונתה הנוכחית.

מאגר הסרטים

צפייה בסרטים הנה חלק מחשיפה למקורות מגוונים ורלוונטיים במסגרת השיעורים ובתהליכי למידה.

ניתן לרכוש מנוי לאקדמי + דרך הגפ"ן. אקדמי+ הוא הספק היחיד לזכויות צפייה בסרטים וזאת דרך פורטל הסרטים שם גם נמצאים מערכי שיעור אינטראקטיביים ייעודיים למקצועות השונים. מורים המעוניינים יכולים להזמין סרטים ולערוך יחידות לימוד לפיהם בפורטל. ליצירת קשר והרשמה למנוי: <https://mailchi.mp/0dbee81e2fe7/academe-film-based-interactive-lessons-5401288?e=862819e8bf>

תקצוב מגמות אמנות

לימודי האמנות החזותית נכללים במסגרת "מגמות מדעיות-עיוניות". "מגמת אמנות חזותית" מס' 4013, תתקצב על פי אישור מפמ"ר ב-1.51 פר ילד. אי לכך יש למלא מצבת תלמידים בכל שנת לימודים במערכת [מצבת תלמידים עדכון מגמות](#) במרחב הפדגוגי: "מצבת מוסדות-כיתות ומגמות" דרך מזכירות בית הספר. לאחר אישור המפמ"ר התקציב יועבר לבתי הספר.

בחינת בגרות

מבנה בחינת הבגרות:

תחום הדעת - אמנות חזותית, מספר יחידות הלימוד – 5

סמל המגמה: 4013

תחום הדעת – אמנות חזותית, מספר יחידות הלימוד 5

הבחנות עיונית 50%	הבחנות מעשית 50%
שאלון בכתב "תולדות האמנות והבנתה" 70%	פרויקט גמר 60% (מעשי) (מחווה מפורט באתר מפמ"ר)

	(כולל שתי שאלות על פרויקטים מעשיים בסדנה: "דיאלוג עם אמן", "אוצרות תערוכה")
שתי הערכות חלופיות 40% (עיוני) ("חקר אמן", "חקר תערוכה" או אחרות)	ציון הגשה 30% (שנתי + תפקוד)

מספרי השאלונים באמנות חזותית ודרך הגשת ציונים

מספר שאלון ראשי: הוא 050-580

מספר שאלון בחינת הברגרות החיצונית "תולדות האמנות והבנתה" 050381

מספר השאלון לציון הפנימי הבית ספרי הערכה חלופית 050-283 - יש למלא ציונים באפליקציית
מרב"ד. בכל שאלה יש לוודא עם מרב"ד דרך רכז הבחינות בבית הספר. הדיווח יישלח למרב"ד לגמול
כספי עבור הערכת פרויקט הגמר.

ציונים הניתנים ע"י המורה העיוני

א. הוראת הנושאים כפי שיופיעו במיקוד שיפורסם לקראת בחינה חיצונית תולדות האמנות והבנתה
שאלון 050381

ב. ציון הגשה

א. הנחיית תלמידים בכתיבת שתי עבודות חקר:

חקר אמן – בכיתה י'.

חקר תערוכה – בכיתה יא'.

ב. שתי עבודות אלו מהוות 20% מהערכה החלופית ציון פנימי שאלון 050283

ציונים הניתנים ע"י מורה הסדנה

הנחייה דיאלוג עם אמן*

הנחייה אוצרות תערוכה*

*) בהתאמה לעבודות החקר בנושאים אלו במסגרת הלימוד העיוני

הנחיית תלמידים לקראת פרויקט גמר, הערכת פרויקט גמר.
 כחלק מתהליך הלימודים בסדנה יש לתעד בצילומים את העבודות, ולהדפיס בצבע על נייר בגודל A4.
 צילומים אלו יובאו על ידי התלמידים לקראת בחינה חיצונית תולדות האמנות והבנתה שאלון 050381.
 *צילום היצירה דיאלוג עם אמן ילווה בכיתוב ובו מדיום, טכניקה וגודל. אין לציין את פרטי התלמיד!
 צילום **מרחב התערוכה ילווה בכיתוב עם שם התערוכה וציון המקום שבו נתלתה באופן פיזי או תיאור החלל שנבנה בדגם/ וירטואלי.
 * הצילומים יצורפו למחברת בחינת הבגרות באם ענה התלמיד על השאלה המתאימה. **בחזית הדף** תודבק מדבקת זיהוי **שתינתן לתלמיד בבואו לבחינה**.
 *תהליך הערכה של פרויקט הגמר שווה ערך ל 60% מההערכה החלופית- ציון פנימי שאלון 050283
חלוקת הציון בטופס זה על פי מחוון מפורט להערכת פרויקט הגמר בסדנא
 ***הציון הסופי של 5 יח"ל ב- "אמנות חזותית" הוא ממוצע משוקלל של שני אירועי הערכה אלו (חיצונית ופנימית).

שימו לב: מאמר חדש לקראת בחינת בגרות תשפ"ד!!!

בשנת הלימודים תשפ"ד ניתן יהיה לבחור ללמד אחד משני המאמרים הבאים:

"סקסיזם, מליטריזם ושדה האומנות הישראלית: התקבלותה של ביאנקה אשל גרשוני". מאת

אילת כרמי, מתוך האתר ערב-רב

" יציאת מצרים-מאת זויה צ'רקסקי" מתוך האתר ערב-רב.

סיור במוזיאון במסגרת לימודי האמנות- שאלה בבחינת הבגרות

על התלמידים לצאת לסיור אחד לפחות בכל שנה למוזיאון.
 בבחינת הבגרות יש להתייחס רק לביקורים בתערוכות שנערכו במוזיאונים בישראל, המפורטים להלן:
 מוזיאון הנגב לאמנות, באר שבע.
 מוזיאון אשדוד לאמנות - מרכז מונארט.
 מוזיאון ישראל, ירושלים (כולל בית אנה טיכו).
 מוזיאון פתח תקווה לאמנות.
 מוזיאון תל אביב לאמנות.
 מוזיאון הרצליה לאמנות עכשווית.
 מוזיאון ינקו דאדא, עין הוד.
 מוזיאון חיפה לאמנות.
 המשכן לאמנות עין חרוד.

המוזיאונים הפתוחים במרכזי התעשייה בתפן, עומר, תל חי.

מוזיאון על התפר, ירושלים

מוזיאון ארץ ישראל, תל אביב

בנוסף יזכרו:

גלריות אוניברסיטאיות (חיפה, תל אביב, באר שבע וכד') המקיימות תערוכות עם אוצר וקטלוג.

גלריות מוכרות וותיקות בתל אביב: גורדון, רוזנפלד, שלוש, ג'ולי מ., גבעון, דביר, נגא.

גלריות של מרכזי אמנות וסמינרים, תערוכות עם אוצר וקטלוג, כגון: המרכז לאמנות עכשווית בקלישר 5, בית בנימיני, הגלריה באורנים וכד'.

גלריות ממוסדות בקיבוצים העורכות תערוכות עם אוצר וקטלוג: כברי, לוחמי הגטאות, בארי, נחשון וכד'.

גלריות עירוניות מבוססות המציגות תערוכות עם אוצר וקטלוג (לדוגמה הגלריה העירונית בכפר סבא).

הנחיות לבחינה מותאמת בתולדות האמנות והבנתה

מבחינה הבגרות המותאמת בתולדות האמנות והבנתה **יכללו את כל חומר הלמידה בבחינת הבגרות**.

הבחירה המתאפשרת בבחינה המותאמת, לא מורידה מחומר הלימוד לבחינה. להלן מבנה בחינה

מותאמת:

פרק ראשון: התבוננות ביצירת אמנות התלמיד יענה על שתי שאלות, הניקוד הוא עשרים נקודות לכל שאלה = ארבעים נקודות.

פרק שני: נקודות המוצא - התלמיד יענה על שאלה אחת, הניקוד הוא עשרים נקודות. (השאלות

החדשות החל בשנת תשע"ז לא חובה עבור תלמידים מותאמים)

פרק שלישי: אמנות בהקשרים שונים, התלמיד יענה על שאלה אחת, הניקוד הוא עשרים נקודות

(השאלות החדשות החל בשנת תשע"ז לא חובה עבור תלמידים מותאמים).

פרק רביעי: העמקה בתקופה, התלמיד יענה על שאלה אחת, הניקוד הוא עשרים נקודות.

סה"כ חמש שאלות = 100%.

עבודות גמר באמנות חזותית – 5 יח"ל

עבודת גמר היא התנסות חווייתית שבמהלכה מתעמק התלמיד וחוקר סוגיה מסוימת המקשרת בין אמנים ו/או יצירות לבין שאלת מחקר המעסיקה אותו. אין להתמקד בעבודות הגמר בסקירה היסטורית, אלא בפיתוח חשיבה עצמאית, פרשנית וביקורתית ביחס לסוגיה הנידונה ובניסוחה בעברית תקינה ורצוי אף עשירה. עבודת הגמר באמנות תואמת בהיקפה ובמידת ההעמקה שלה ללימוד ברמה של 5 יחידות

לימוד. על התלמיד המכין עבודה להשקיע בהכנתה כ - 360 שעות. זוהי הזדמנות עבורנו להעניק לתלמידינו כלים איכותיים ללמידה ולחשיבה שילוו אותם בעתיד בלימודיהם האקדמיים ובמהלך הקריירה. דרך זו משקפת את מגמת ההעמקה והמצוינות המאפיינת את לימודי האמנות החזותית במסגרת המסלולים המוגברים לבגרות. מומלץ לאפשר לתלמידים מוכשרים המגלים עניין ויכולת במחקר ובכתיבה עיוניים לעשות את עבודת הגמר בנוסף לבחינת הבגרות הרגילה.

[חוברת הכוללת הנחיות והדרכה לביצוע עבודת גמר](#) באומנות חזותית מפורסמת כמצגת באתר המפמ"ר תחת קטגוריה:

אנא עיינו בה לעומק לפני תחילת העבודה עם התלמידים.

אנא בקרו באתר זה והקפידו על מילוי ההנחיות, ב"תחומי הדעת" תוכלו למצוא את אמנות חזותית. תלמיד המבקש שעבודת הגמר שלו תוכר כעבודת גמר צמודה באמנות, ברמה של 5 יחידות לימוד, כלומר, כזו הממירה את בחינת הבגרות במקצוע זה - חייב ללמוד אמנות בבית ספרו, ברמה של 5 יחידות לימוד, במשך שלוש שנים (מכתה י' - יב').

עבודת חקר יכולה להיות עבודה עיונית או עבודה משולבת שיש בה בנוסף היבט מעשי יצירתי, בכל מקרה על התלמיד ללוות את עבודתו בכתיבה עיונית.

פיתוח מקצועי

תכנית ההשתלמויות נתונה לשינויים

השתלמויות מקוונות

אומנות כ-SEL	יעודכן	מטח	30	אופק חדש ועוז לתמורה	שני שפלן משה
תהליכי חקר	יעודכן	מטח	30	אופק חדש ועוז לתמורה	מיכל בנדרסקי

ליאת רשף	אופק חדש ועוז לתמורה	30	מטח	יעודכן	בינה מלאכותית
----------	----------------------	----	-----	--------	---------------

השתלמויות מרוכזות - מפגשים פנים אל פנים

נושא יום עיון והשתלמות	מועד	שעות	מסגרת	מנחה
השתלמות חגים מרחבים ופרקטיקות חדשות להוראת אומנות	יעודכן	30 שעות	אופק חדש ועוז לתמורה	יעודכן
השתלמות בית יציב פנימה והחוצה-חוסן אישי וחברתי ואקלים מייטבי: אומנות חברתית וארטיביזם	יעודכן	30 שעות	אופק חדש ועוז לתמורה	יעודכן
השתלמות שלומי מצוינות ועדכניות: כלים דיגיטלים, אפליקציות AI-ו	יעודכן	30 שעות	אופק חדש ועוז לתמורה	יעודכן
יום עיון תחילת שנה	יעודכן	*יהווה חלק ממפגשי ההשתלמויות הארציות	אופק חדש ועוז לתמורה	יעודכן

***השתלמויות מחוזיות מרתקות- אנא התעדכנו באתרי המחוזות!!!**

קהילות מורים ארציות ומחוזות

מפגשי הקהילות יוקדשו לשיח ולמידת עמיתים. פרטים נוספים ישלחו בהמשך.

כנסים ואירועים בשיתוף תלמידים

- **פסטיבל נוכחות לתלמידי מגמות האומנויות יתקיים ב-7.12.23 5 במוזיאון א"י**
- **ליל המוזיאונים הגדול** עבור תלמידי אומנות חזותית בכיתות ט'-יא' יתקיים ב-9.1.24 במוזיאונים בכל רחבי הארץ.
- **כנסים מחוזיים בשיתוף התלמידים והתלמידות יתקיימו במהלך החודשים מרץ - מאי**
- **תערוכת מצטייני מגמות האומנות החזותית תתקיים בחודש מאי**
- **פסטיבל תלמידים מצטיינים בחברה הדרוזית יתקיים במהלך חודש מאי**
- **פסטיבל תלמידים מצטיינים בחברה הערבית יתקיים במהלך חודש מאי**

**פרטים נוספים יפורסמו בהמשך.
מסגרת הפעילויות נתונה לשינויים.**

תערוכות המצטיינים השנתית של המגמות העיוניות*

השתתפות תלמידים ממגמות האמנות מכל רחבי הארץ בתערוכות ארציות חשובה על מנת לחזק את החינוך לאמנות בתיכונים ולאפשר במה ליצירתם המגוונת, העשירה ומרתקת של התלמידות והתלמידים. תערוכות אלה מעצימות את התלמידים והמורים ומאפשרות במה לעשייה הנפלאה המתרחשת במגמות האמנות החזותית ברחבי הארץ.

תערוכה זו היא דרך להעצמת תלמידים מוכשרים במיוחד ללא פניות וללא אפילויות מכל המגדרים, המגזרים והמיקומים הגיאוגרפיים.

*** העבודות יישפטו באופן אנונימי על סמך איכות היצירה בלבד!**

אנו מעודדות אתכם להניע את תלמידיכם ליצירה מושקעת ואיכותית שתהיה נכרת בעבודות הזכות בתערוכה.

פסטיבל אומנויות לתלמידים מצטיינים בחברה הדרוזית ובחברה הערבית

אירוע שיא - חגיגת תוצרים של תלמידים מצטיינים במגוון האומנויות: אומנות חזותית, מוסיקה, תיאטרון, קולנוע ומחול. במסגרת הפסטיבל יתקיימו סדנאות שונות ויוצגו עבודות מכל תווך הגילאים - יסודי, חטיבת ביניים ותיכון. האירועים יתקיימו בחודש מאי. פרטים נוספים באתר המפמ"ר.

השנה נמשיך במסורת **ליל המוזיאונים** - פעילות שיא ייחודית עבור תלמידי אומנות בכיתות ט'-יא שמתרחשת בו זמנית במוזיאונים שונים בכל רחבי הארץ בשיתוף אוצרים, מנהלי ומדרכי מחלקות

החינוך במוזיאונים, אומנים, סטודנטים לאומנות ועוד! האירוע יתקיים ב-9.1.24 ויש להזמין מקומות עבורו דרך מערכת הגפן בהתאם לפרסומים בהמשך.
כמו כן ימשיך להתקיים **פסטיבל נוכחות** אירוע שיא משותף של האגף לאומנויות שיתקיים עבור תלמידי מגמות האומנות בכל תחומי האומנות שיתקיים ב-5-7.12.23 במוזיאון ארץ-ישראל. עוד פרטים בהמשך!

ההשתתפות באירועים אלה מאפשרת חיזוק ההיכרות עם מוסדות האומנות בארץ ועם מגמות אומנות שונות ומהווה כר לשיתופי פעולה מגוונים.

חונכי סטאז' בתחום האמנות החזותית

- מטרת תפקיד החונך, שמשרד החינוך מייחס לו חשיבות רבה ומצוות לכל מורה חדש וסטאז'ר היא מיטבית של מתמחים ומורים חדשים במערכת החינוך.
- *יש חשיבות רבה ליצירת מאגר חונכים בתחום האומנות החזותית, שיעזרו למורים החדשים להיקלט בבתי הספר וידגישו את הייחודיות והמאפיינים השונים של הוראת האומנות. השנה יפתח קורס חונכים בבית ברל. מומלץ מאד להצטרף.**
- חונך - קורס בסיס 60 ש"ש. חונכי סטאז' חדשים חייבים בקורס זה.
- חונך מומחה – קורס 30 ש"ש
- חונך בכיר – קורס 30 ש"ש
- התגמול לחונכים הוסדר גם ברפורמת "עוז לתמורה".
- התגמול מהווה חלק מהשכר הפנסיוני בהתאם ליחס הבא:
- מתמחה אחד 2.4% גמול מהשכר המשולב
 - 2 מתמחים 4.8% מהשכר המשולב
 - 3 מתמחים 7.2% מהשכר המשולב
- מורים המבקשים לחונך מתמחים בשנה"ל תשפ"ד:
1. יש לוודא קיום התנאים הנדרשים למילוי תפקיד חונך המופיעים ב[חוזר מנכ"ל](#)
 - * שימו לב - לסעיף ב' קיימת החרגה באומנויות
 2. מוזמנים להיכנס [לאתר אגף הסטאז'](#)

חונכים באמנות החזותית

שם	טלפון	עיר-מחוז	
1. <u>אורה גרנט</u>	oragrant@gmail.com	נתניה-חדרה	053-4826203
2. <u>אמאל חילו</u>	Amal_hellow@yahoo.com		050-6353429
3. <u>בלהה פישלר</u>	bilhal29@walla.com	שוהם	050-4757504
4. <u>גילה קופמן</u>	gilakofman@gmail.com	אלקנה	050-5755650
5. <u>חגית שפלר</u>	Schefler61@012.net.il		052-3599138
6. <u>יעל פיבק</u>	yayafilan@gmail.com	רמלה	054-5600203
7. <u>כנה דורית</u>	doritcon@gmail.com		050-8884990
8. <u>לילך ברק</u>	yoav.barak@weizmann.ac.il		08-9469280
9. <u>לימור דימנד-ונדר</u>	limorvander@gmail.com	חיפה	052-299041
10. <u>מורן לובטקין</u>	moran.lubetkin@gmail.com	ת"א	054-2233705
11. <u>נלי הופמן</u>	nellyhof@post.tau.ac.il	חיפה	050-5903770
12. <u>עינת ינאי</u>	eynatya@walla.com	דרום	050-7898786
13. <u>ענת שלובסקי</u>	Netta-z@netvision.net.il		052-2228501
14. <u>קלצ'ילסקי חבי</u>	Havik1@walla.com		054-6200620
15. <u>רבסקי יוליה</u>	rabesky@gmail.com	ת"א	052-8309235

מפמ"ר וצוות ההדרכה, תשפ"ד

תפקיד	שם	כתובת ומייל	טל עבודה
מפמ"ר	שרון שפלן- לזר	משרד החינוך השלושה 2, ת"א	050-6400469
מחוז צפון	שוש טוויטו	משרד החינוך, בית הממשלה, נצרת עלית 17105	050-5943946
מחוז חיפה	קרנית כהן	משרד החינוך קריית הממשלה, בניין ב', פל" ים 15 א, חיפה 33095	048353754 052-4788186 04-8353714
מחוז מרכז	גל זריהן	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 61029	03-6896657 054-3061456
מחוז ירושלים+ מנח"י	ענת רוזנבאום	משרד החינוך כנפי נשרים 22, ירושלים anatrozenbaum@gmail.com	050-9705584
מחוז תל אביב	מיכל אשל	משרד החינוך השלושה 2, ת"א michales@education.gov.il 61029	03-6896249 054-6558588
מחוז דרום	מיכל לוי	משרד החינוך, קריית הממשלה, התקוה 4, ב"ש 84893 michalle@education.gov.il	073-3935557 050-5939002
ארצי- חטיבה עליונה, עיוני	מיכל בנדרסקי	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911 michal311@gmail.com	053-5253383
ארצי - חטיבת ביניים, קולות קוראים	עדי הרץ	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	052-5990355

054-4880030	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	ליאת רשף	ארצי - סדנה חטיבה עליונה ומנהלת דיגיטל
058-5808365	משרד החינוך דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911	נעמה חרזי	ארצי- חרדי
0522808534	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	ורד סורוקה	ארצי - פרויקטים מיוחדים, חלוצי הערכה, פדגוגיה חדשנית
052-3648358	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911 tiroshh012@gmail.com	שרון תירוש	מדריכה ארצית - השתלמויות ופיתוח מקצועי וכתיבת תוכניות
0545886996	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	מיה שלו	מדריכה ארצית פרקטיקות הוראה חדשות
050-7682693	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	אורן בן-יוסף	מדריך ארצי דיגיטל, מנהל אתר מפמ"ר

052-3771652	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	תימור שוורץ מילר	מדריכה ארצית - חינוך מיוחד
054-5216541	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	חן נוכר	מדריך ארצי פרקטיקות הוראה חדשות
054-2022411	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	ונסה בן שבתאי	מדריכה ארצית בינתחומיות ועבודות חקר
050-2260110	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	אמירה פודי	מדריכה ארצית חברה ערבית
052-5943505	משרד החינוך השלושה 2, ת"א 91911	סהאר מיעארי	מדריך ארצי חברה ערבית תיכון

דרכי התקשרות

במהלך השנה מתפרסמות הודעות חשובות בנושאים שונים הקשורים באופן ישיר להוראת המקצוע.

המידע מתפרסם ב: [המרחב הפדגוגי – אומנות חזותית - משרד החינוך](#)

בנוסף צפוי לעלות לאוויר בקרוב אתר אינסטגרם של האומנות החזותית.